

Фикҳ дарслари (224-дарс) Баъзи нафл намозлар ҳақидаги маълумотлар (биринчи мақола)

19:00 / 30.03.2023 2258

1. Таҳийяти масжид намози.

نَا ۙ هُنَّ عُلُوهٌ لِّلَّيْضِرَّ ؕ دَاتَقِ يَبَا ۙ نَع
هِيَ لَعُوهٌ لِّلَّيْضِرَّ ؕ لَّصَّ هَلِّلَا لُؤْسَر
مُّكُذَّحًا لَّخَدِ إِذَا ۙ لَاقَ مَّسَو
لَبَقِ نَيَّتْ عَكَرْ عَكَرِي لَفِ دِجْ سَمَلَا
ةَسْمَخُ لَأَ هَاوَرَ ۙ سَلْجِي ۙ نَا

Абу Қатода розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Қачон бирингиз масжидга кирса, ўтиришдан олдин икки ракъат намоз ўқисин», дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

Бу икки ракъатли намозни «таҳийяти масжид» – «масжид саломи» намози дейилади.

Шофеъий ва ҳанбалий мазҳабида таҳийяти масжидни қандай вақтда бўлса ҳам – намоз ўқиш макруҳ ёки имом хутба ўқиётган пайтда ҳам ўқиш керак, дейилади.

Моликий ва ҳанафий мазҳабларида эса имом хутба ўқиётган бўлса, таҳийяти масжид ўқилмайди.

Шунингдек, ҳанафий мазҳабида намоз ўқиш макруҳ бўлган пайтларда ҳам таҳийяти масжид ўқилмайди.

Кириши билан фарз намозни ёки бошқа бир намозни ўқиса, ният қилмаса ҳам, таҳийяти масжиднинг ўрнига кифоя қилади.

Узр сабабли масжидга бир кунда бир неча бор кирадиган бўлса, бир марта ўқиса кифоя қилади.

Бу намознинг ҳукмидан Масжидул Ҳаром истисно қилинган. У масжиднинг таҳийяти тавоф билан бўлади.

Масжидга кирганда бирор узр билан таҳийяти масжид намозини ўқий олмаса, «Субҳаналлоҳи! Валҳамду лиллааҳи! Ва лаа илааҳа иллаллоҳ! Валлоҳу акбар»ни айтса кифоя қилади.

2. Шуруқ намози.

يَضْرِبُ يَنْهَجًا لِسَنَنِ أَنْبِ ذَاعُ مَنَعُ
هُلَلَا لِيَّ صِيَّبًا لِنَعُ، هُنَعُ هَلَلَا
يَفَدَعُ قَوْمًا لِقَامٍ مَّسَوِيَّ لَع
ةَالَصَوْمُ فَرَصُونِي نِيحُهُ هَالَصَوْمُ

يَتَعَكَّرَ حَبَسِي يَّتَحَّخِبُ صِلَا
رَفُغٌ، أَرِيخُ الْإِلْوَ قِي آل، يَحُضِلَا
نَمَرَ تَكَأْتَنَّاكَ نِإُو هَايَاطُخُ هَل
دُوَادُ وَبَأُ هَاوَرِ رَحَبِلَا دَبَز
يَلَصُ نَمٌ: هُظْفَلَو. يِذِمَّرْتَلَاو
رُكْذِي دَعَقٌ مُثٌ، عَامَجِي فَعَادَعُلَا
مُثٌ، سُمُّشَلَا غُلَطَاتِ يَّتَحَّحَلَلَا
رَجَّأَكُ هَلُ تَنَّاكَ نِيَّتَعَكَّرِ يَلَصُ
هَمَّاتٍ هَمَّاتٍ هَمَّاتٍ هَمَّاتٍ هَمَّاتٍ

Муъоз ибн Анас ал-Жуханий розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам:

«Ким бомдод намозини ўқиб бўлганидан кейин намоз ўқиган жойида чошгоҳ намозини ўқигунча ўтирса, фақат яхшиликдан бошқани гапирмаган бўлса, унинг хатолари, агар денгиз кўпигидан кўп бўлса ҳам мағфират қилинади», дедилар».

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Термизийнинг лафзида:

«Ким бомдодни жамоат билан ўқиса, сўнгра қуёш чиққунча Аллоҳни зикр қилиб ўтирса, кейин икки ракъат намоз ўқиса, унинг учун ҳаж ва умранинг ажридек бўлур. Тўлиқ, тўлиқ, тўлиқ», дейилган.

Ушбу ривоятда васф қилинаётган намозни «салотуш шуруқ» – «шуруқ намози» ҳам дейилади. «Шуруқ» дегани қуёш чиқишини билдиради.

Шуруқ намози чошгоҳнинг энг аввалги вақтидаги намоздир.

3. Зуҳо - чошгоҳ намози.

نَعُّهُ نَعُّهُ هَلْ لَإِيضَرَ رِيَّ بَأَنْعِ
مَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلْ لَإِيصَّ بِنَلَا
عُفُشَ يَلَعُ ظَفَاحُ نَمَّ لَاقِ
تَنَّاكَ نَأُوهُ بُونُذُهُ لَرَفُغِ حَضَلَا
يَذُمَّرَّتْ لَأُورِيَّ رَحَبَلَا دَبَزَلُ ثِمَّ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким чошгоҳ намозини муҳофаза (бардавом) қилса, унинг гуноҳлари, агар денгиз кўпигича бўлса ҳам мағфират қилинади», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Бу намоз икки ракъатдан саккиз ракъатгача бўлади. Аммо Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кўпинча тўрт ракъат ўқиганлар. Унинг вақти қуёш найза бўйи кўтарилгандан бошлаб, то заволга яқин қолгунчадир. Энг афзал вақти наҳорнинг тўртдан бири ўтганидан кейиндир.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.

